

IZVOLJEN NOVI NACIONALNI SVET SLOVENSKE NARODNE MANJŠINE

Volitve za Nacionalne svete narodnih manjšin v Srbiji so potekale 13. novembra 2022 v organizaciji RIK-a.

Slovenci smo glasovali za eno volilno listo „Slovenci zajedno – Slovenci skupaj“, ki jo je predlagalo Društvo Sava. Nosilec liste je aktualni predsednik Nacionalnega sveta in Društva Sava gospod Saša Verbič.

Zbiranje podpisov volilcev, ki podpirajo enotno volilno listo Slovencev zajedno – Slovenci skupaj je bilo organizirano v Beogradu, Novem Sadu in Pančevu. Člani Društva Slovencev v Beogradu – Društva Sava so se 19. oktobra zbrali v prostorih na Terazijah, da bi tudi formalno podprli enotno volilno listo. V Novem Sadu je v Društvu Kredarica zbiranje podpisov bilo organizirano 17.10. in v Pančevu, v Društvu Logarska dolina, dva dni pozneje 19. oktobra 2022.

Končni rezultati rezultatov volitev, na katerih so Slovenci v Srbiji podprli

listo „Slovenci zajedno – Slovenci skupaj“, so bili objavljeni 3. decembra 2022.

V prostorih Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine na Terazijah 3 v Beogradu je dne 17.12.2022 bila Konstitutivna seja novega sklica Nacionalnega sveta. Konstitutivne seje se je v imenu Ministrstva za človekove in manjšinske pravice ter družbeni dialog udeležila tudi gospa Biljana Marković, namestnica ministra.

Seje se je udeležilo 11 od 15 izvoljenih članov novega sklica Nacionalnega sveta, sejo je vodilo delovno predsedstvo, in sicer Dragomir Zupanc kot predsedujoči, Saša Radić kot pomočnik in Petar-Peđa Grubor pomočnik in zapisnikar.

Z branjem imena članov Nacionalnega sveta je opravljena potrditev mandata novega sklica Nacionalnega sveta.

Po zaključeni Konstitutivni seji

je bila organizirana tudi Prva redna seja Nacionalnega sveta z eno točko dnevnega reda, in sicer imenovanje novega predsednika Nacionalnega sveta. Z glasovi navzočih je za novega predsednika s štiriletnim mandatom enoglasno izvoljen Saša Verbič.

Novi člani Nacionalnega sveta so:

1. Saša Verbič
2. Saša Radić
3. Maja Đukanović
4. Petar-Peđa Grubor
5. Dragomir Zupanc
6. Anica Sabo
7. Vladimir Šojat
8. Dino Dolničar
9. Biljana Milenković Vuković
10. Ivica Gruden
11. Milena Spremo
12. Marija Vauda Pilipović
13. Đorđe Veselinov
14. Elza Ajduković
15. Josip Veber

Volitve za Nacionalni svet slovenske narodne manjšine so zelo pomemben

dogodek za Slovence v Srbiji, saj se z njim odloča o novem svetu, ki bo naslednja štiri leta zastopal interese Slovencev na tem območju.

Nacionalni svet slovenske narodne manjšine je najvišje predstavniško telo Slovencev v Republiki Srbiji, ki zastopa interese slovenske manjšine in predstavlja slovensko narodno manjšino na področju izobraževanja,

kulture in obveščanja, sodeluje v procesih odločanja in sodeluje z ustreznimi ustanovami z vsakega posameznega področja. Nacionalni svet slovenske narodne manjšine je partner in svetovalno telo državne oblasti, njegovi predstavniki pa sodelujejo pri odločanju o vprašanih, ki so pomembna za uveljavljanje

pravic in posebnosti slovenske narodne manjšine v Srbiji.

Sedanji sklic je četrti po vrsti Nacionalni svet za slovensko skupnost. Nacionalni svet je ustanovljen l. 2010 in tedaj so člane Nacionalnega sveta volili elektorji na elektorski skupščini. Od l. 2014 ima slovenska skupnost neposredne volitve za Nacionalni svet.

Saša Verbič

Obisk na Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu

V torek, 23.8.2022 je gospod Matej Arčon, minister na Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu sprejel Saša Verbiča, predsednika Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine v Srbiji in Društva Slovencev v Beogradu – Društva Sava, kot tudi Dina Dolničarja, predsednika

Odbora za medije Nacionalnega sveta in člana Društva Sava, ki sta mu predstavila aktualne dejavnosti slovenske skupnosti v Srbiji.

Najpomembnejši dogodek v letu 2022 je bil popis prebivalstva v Srbiji. Izid tega popisa je od izrednega pomena za slovensko skupnost. Ministra so seznanili z kampanjo, ki jo je vodil Nacionalni svet za čim večji odziv pripadnikov slovenske skupnosti na popisu in ga prosili za podporo.

Minister, gospod Matej Arčon, je sprejel našo prošnjo, da bi podal intervju za radio podcast Slokult.info v cilju podpore kampanje Nacionalnega sveta za svobodno izražanje nacionalne pripadnosti na popisu.

Na koncu srečanja Saša Verbič, predsednik Nacionalnega sveta in Društva Slovencev v Beogradu – Društva Sava, je povabil gospoda Mateja Arčona, ministra v Vladi Republike Slovenije, na obisk v Beogradu. Gospod Arčon je vabilo sprejel in obljubil, da nas bo obiskal ob prvi priložnosti.

Saša Verbič

Obisk gospe Tanje Fajon v Beogradu

Ministrica za zunanje zadeve Republike Slovenije gospa Tanja Fajon je 20.12.2022 obiskala Beograd.

Med svojim intenzivnim programom je našla čas, da bi se srečala s predstavniki slovenske skupnosti v Srbiji. V rezidenci ambasadorja Slovenije gospoda Damjana Berganta se je pogovarjala z delegacijo Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine v Srbiji, v kateri smo bili Saša Verbič, predsednik Nacionalnega sveta, prof. dr. Maja Đukanović, predsednica Odbora za izobraževanje in Dragomir Zupanc, predsednik Odbora za kulturo.

Ministrica se je zanimala za položaj slovenske manjšine v Srbiji in na kakšen način lahko Slovenija pomaga rojakom. Predstavniki Nacionalnega

sveta smo seznanili gospo Fajon z dejavnostmi slovenske skupnosti v Srbiji, predvsem pa v zvezi s popisom prebivalstva in volitvami za novi sklic nacionalnega sveta.

Sestanka so se udeležili tudi veleposlanik Republike Slovenije gospod Damjan Bergant in zamestnica veleposlanika gospa Goranka Krošelj.

Saša Verbič

Sestanek predsednikov slovenskih društev na sedežu Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine v Srbiji

V sredo, 28.9.2022, so se zbrali predstavniki slovenskih društev na Terazijah 3 v Beogradu, da bi se dogovorili o pripravah za dva najbolj pomembna dogodka v letu 2022: Popisu prebivalstva in Volitvah za člane Nacionalnega sveta.

Dogodka so se udeležili tudi njegova ekselencija gospod Damjan Bergant veleposlanik Republike Slovenije v Srbiji, gospa Goranka Krošelj, zamestnica veleposlanika ter gospod Primož Križaj, konzul Republike Slovenije.

Predsednik NS Saša Verbič je prisotne seznanil z dosedanjimi dejavnostmi Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine v zvezi s popisom prebivalstva v Srbiji in omenil pomembnost čimvečjega odziva Slovencev in

upliva, ki ga bo isti imel na status slovenske skupnosti v Srbiji.

Njegova ekselencija gospod Damjan Bergant je nagovoril prisotne predstavnike slovenskih društev in izrazil zanimanje za probleme v zvezi s konzularnimi zadevami. Govoril je o dosedanjih obiskih pri društvih Slovencev in napovedal nove obiske.

Na koncu sestanka je predsednik NS zaprosil prisotne, da v svojih društvih delujejo na članstvo, da bi svobodno izrazili svojo narodno pripadnost. Hkrati, je prosotnim podeljen promotivni material v zvezi s popisom prebivalstva.

Saša Verbič

Proslava 10. obletnice častnega konzulata Republike Slovenije v Srbiji

V Novem Sadu je bila svečano proslavljena 10. obletnica od ustanovitve častnega konzulata v Srbiji. Za častnega konzula Republike Slovenije v Srbiji je bil imenovan Gospod Rajko Marić, odvetnik iz Novega Sada.

Proslave so se udeležili gospod Damjan Bergant, veleposlanik Republike Slovenije, gospod Aleksandar

Petrović, pomočnik gradonačelnika Novog Sada, gospod Primož Križaj, konzul Republike Slovenije in predstavniki slovenskih združenj, v imenu Nacionalnega sveta slovenske manjšine v Srbiji pa predsednik gospod Saša Verbič in namestnica predsednika Nacionalnega sveta, gospa Maja Đukanović.

Saša Verbič

75 let Splošne deklaracije človekovih pravic

Pod sloganom »da ne bo nihče izključen« je bila ob mednarodnem dnevu človekovih pravic v Domu narodne skupščine Republike Srbije organizirana slavnostna seja. Srečanje sta organizirala Ministrstvo

za človekove in manjšinske pravice ter družbeni dialog in delovna skupina Združenih narodov v Srbiji ter misije Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE), pod pokroviteljstvom gospe Ane Brnabić,

predsednice Vlade Republike Srbije.

Srečanje je otvoril g. Tomislav Žigmanov, minister za človekove in manjšinske pravice ter družbeni dialog. Na slovesnosti sta spregovorila tudi gospa Françoise Jacob, stalna

koordinatorka Združenih narodov v Srbiji, in njegova ekszellenca Jan Bratu, veleposlanik OVSE v Srbiji. Predsednica Vlade Republike Srbije, gospa Ana Brnabić je spregovorila o stanju človekovih pravic na Kosovu in Metohiji ter pomenu spoštovanja Splošne deklaracije človekovih pravic.

Zbrane je nagovoril tudi gostitelj, gospod Vladimir Orlić, predsednik Narodne skupščine Republike Srbije.

Ob koncu so zaslužnim podelili zahvale.

Slovesnost je s svojim nastopom sklenil zbor Otroškega kulturnega

centra Beograda, ki je zapel himni Srbije in Evropske unije.

V imenu Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine se je dogodka udeležil predsednik NS Saša Verbič.

Saša Verbič

Prevod: Srđan Todorov

Okrogla miza: Dve desetletji od sprejema zakona o varstvu pravic in svoboščin narodnih manjšin

V organizaciji Odbora za proučevanje nacionalnih manjšin in človekovih pravic Srbske akademije znanosti in umetnosti je 5. decembra 2022 v slavnostni dvorani SANU potekala okrogla miza ob dveh desetletjih od sprejema zakona o varstvu pravic in svoboščin narodnih manjšin.

Slavnostni govornik in moderator je bil akademik Tibor Varadi, predsednik odbora. Okrogle mize se je udeležil in spregovoril Tomislav Žigmanov, minister za človekove in manjšinske pravice ter družbeni dialog.

Govorci so bili člani delovne skupine za pripravo tega zakona: Laslo Joža, Dušan Janjić in Tomaš Korhec.

Akademik Tibor Varadi je bil vodja delovne skupine in je predstavil zgodovino nastanka tega zakona ter svoje vtise o njegovem pomenu in učinkih 20 let kasneje. Zatem je vsak od govornikov predstavil svoje vtise in spomine na čas nastanka predmetnega zakona.

Okrogle mize so se udeležili tudi predstavnik Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine Saša Verbič, predstavnik Grškega nacionalnega sveta Petar Rodifcis in predstavniki slovaškega nacionalnega sveta, Zveze judovskih občin ter hrvaškega nacionalnega sveta.

Saša Verbič

Prevod: Julijana Slavković

INTERVJU - Msgr. Stanislav Hočevar

V tej številki Biltena predstavljamo intervju z msgr. Stanislavom Hočevarjem, do nedavno beograjskim nadškofom in metropolitom, ki je bil objavljen v sedmi številki, junija 2006. Decembra 2022 je po več kot dveh desetletjih odšel s tega mesta, na katerega je prišel po posvečenju za nadškofa, v svetišču Marije Pomočnice v Ljubljani – Rakovnik, 24. maja 2000. Tekom svojega bivanja v Beogradu je bil vedno priljubljen gost na številnih manifestacijah in dogodkih v javnem, kulturnem in verskem življenju glavnega mesta, kot tudi na področju cele Srbije. Z raznovrstnim, vsebinskim, večšim in predvsem dobronamernim delovanjem v tem okolju je sočloveku vedno znal priti naproti in je pozorno prislusnil njegovim potrebam. Dejavnosti monsinjorja Hočevarja smo spremljali z veliko pozornostjo, o čemer pričajo številni napisi v tisku, pogovori in intervjuji za radijske ter televizijske oddaje. V okviru celotnega delovanja je spremljal in podpiral aktivnosti Društva Slovencev Sava v Beo-

gradu, o čemer pričajo napisi in fotografije, objavljeni v Biltenih društva.

Gospod Hočevar, povejte nam nekaj o sebi in okoliščinah, ki so vplivale na Vaš prihod v Beograd?

Dobro se ve, da v skupnosti verujočih, v Cerкви, ne iščemo oblike služenja po lastni izbiri, marveč sledimo potrebi te skupnosti in odločitvi odgovornih v Cerкви. Vsakega škofa imenuje papež po obširnem predhodnem posvetovanju.

Brez dvoma so tudi nekatere »moje« značilnosti vplivale na to odločitev. Verjetno najprej dejstvo, da tod delujejo salezijanci, da sem jih kot predstojnik redno obiskoval in se zanimal ne samo za njihovo življenje in delo, ampak tudi širše. V času težav na Kosovu in zatem med bombardiranjem Srbije sem poskušal pokreniti pobudo »Mir Tebi, Balkan« in pospeševati razumevanje ter sodelovanje med vsemi. Mogoče da je vplivalo tudi moje pričanje na eku-

menskem področju ... Eno je gotovo: kljub vsej moji revščini mi je zelo pri srcu rast celotne Cerkve, še posebej pa na tako pomembnih območjih, kot je stičišče med Vzhodom in Zahodom.

V srcih prebivalcev Beograda, ki imajo rodovne vezi s Slovenijo, se je pred petimi leti močno pokazala želja za medsebojnim spoznavanjem, zbiranjem in druženjem. Vi ste to željo opazili in razumeli. Diskretno, nevsiljivo, toda z veliko razumevanja in odločnosti ste podprli to idejo. Kako s te časovne oddaljenosti gledate na odločitev pripadnikov slovenskega naroda, da se institucionalno organizira in oblikuje društvo, v katerem bi negovali jezik, kulturo, tradicije i običaje naroda, iz katerega izhajajo?

Gledam na to kot na docela naravno, potrebno in koristno odločitev. Človek kot oseba mora imeti lastno identiteto, kot družbeno bitje potrebuje občestveno življenje na različnih ravneh in v različnih oblikah. Za skladen razvoj osebnosti je nujno vzpostavljati tesne, pristne in skladne odnose.

Kolikor bolj človek raste iz lastnih korenin, toliko bolj pospešuje rast drugih in drugačnih ter učinkovitost v večplastnih odnosih družbenega življenja. Vloga Slovencev v Beogradu, ki so jo skozi zgodovino že pokazali in dokazali, je specifična in naravna! V času tranzicije je ta vloga še pomembnejša in pomenljivejša. Značilna slovenska prilagodljivost in ekumenska drža lahko vsem samo pomaga. Ne smemo pa prezreti, da je organizirano družbeno življenje povezano s potrebo po veliki modrosti, vztrajnosti in z iskanjem preglednih vizij.

Od dvajsetih ljudi, ki so z osebnim sodelovanjem spodbudili ustanovitev društva Slovencev Sava, je število članov naraslo na okoli tisoč. Ob društvu se je razvila šola jezika, zaznamovani so tudi številni prazniki, ki imajo nacionalne značilnosti. Kako Vi vidite delo društva in kaj bi sporočili njegovim članom?

Predvsem čestitam za vse uspehe in se jih veselim. Predvsem kvantitativnega premika. Menim, da je nastopila ura, ko je potrebno vse to še z večjo širino pregledati in dati sedanjemu zgodovinskemu trenutku primerno interpretacijo. Rad bi videl, da bi nas bolj navdihovala prihodnost kot preteklost, bolj sinergija kot ujetost v ideološke poglede, bolj ustvarjalnost kot majhna domačijskost, bolj pobudnost kot vzdrževanje statusa. Zaradi naše specifične narodne zgodovine se Slovenci na splošno premalo zavedamo možnosti velikega poslanstva, ki ga imajo majhni narodi. Menim da bi mogli z vseobsegajočim dialogom vžgati še marsikatero iskro.

Odkar ste imenovani na mesto beograjskega nadškofa in metropolita, je v glavnem mestu Srbije zelo opazno Vaše angažiranje v njegovem družbenem in verskem življenju. Treba je še posebej poudariti, da je maja letos končana tudi obnova stavbe beograjske škofije. Na ta način je prenovljen tudi pomemben kulturni spomenik. Bralce Biltena gotovo zanima, kako se je udeleževala ta tako pomembna aktivnost, v kateri ste tudi sami sodelovali. Povejte nam, prosim, nekaj o tem.

Če smem biti neskromen, bi verjetno moral iskreno priznati, da je proces prenove stavbe sedeža Beograjske nadškofije daleč pomembnejši, kot si moremo v tem trenutku zamisliti. Ne toliko zaradi same materialne prenove, kolikor zaradi izjemnega sporočila in kvalitete umetniških del, še posebej p. dr. Marka Rupnika. Ta njegova dela po svoji sporočilnosti, izrazitosti in tehniki zdaleč presegajo ta trenutek in nosijo v sebi pravi preroški naboj. Imeti sredi Beograda tako teološko in umetniško bogat prostor vsekakor ni majhna stvar. Toliko bolj, ker gre za katoliško ustanovo, ki je v Srbiji manjšinska Cerkev in ekonomsko gledano skrajno revna.

Bilo je veliko iskanja, študija in prisluškovanja »kaj Duh govori Cerkvi«. Zdaj bi bilo potrebno pospešiti organsko sodelovanje vseh vernikov

in vseh ljudi dobre volje, da bi ta kraj srečanja in to prostorje Duha služilo velikem namenu ustvarjanja nove civilizacije miru, dopolnjevanja v sodelovanju, edinosti v različnosti, kontemplaciji in akciji. Edinstven in enkraten mozaik zavetnikov Evrope v objemu poveljanega križa, ki vzdržuje in krepi celotni kozmos, ne bi smel ostati brez velikih navdihov najboljšega evropskega duha.

Na koncu bi Vas prosila, da našim bralcem priporočite pesem, ki Vam je še posebno pri srcu. V vsaki številki predstavimo neko izvirno ljudsko pesem, ki jo potem radi pojemo na naših srečanjih. Lahko gre tudi za neko duhovno pesem, ki je po Vašem mnenju posebno zanimiva. Kaj bi nam priporočili?

Naj predstavim dve pesmi, skrajno preprosti, tako kot sta kruh in voda. Kot sin dolenskih gričev, ki je bil najmlajši v družini in zato pastir, ne morem v svet brez pesmi »Zakrivljeno palico v roki«. Pa tudi svoboda travnikov in pašnikov ni kar tako!

Seveda pa brez Božiča noč ostaja noč. Zato pa zapojmo na visokem snegu, ki tako zdravo hrusta na šestkilometrski poti do polnočnice, še »Glej, zvezdice Božje migljajo lepo, odprto široko je sveto nebo ...«. Rojeni smo za širine in svobodo!

Intervju je vodila Anica Sabo

Za vso pomoč se pristrčno zahvaljujemo:

Urdu Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu

Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije

Nacionalnemu svetu slovenske narodne manjšine

KULTURNI DOGODKI V DRUŠTVU SAVA

OTVORITEV 8. REVIEJE „DNEVI SLOVENSKEGA FILMA - DSF 2022“

Dne, 8.12.2022, je v prostorih Jugoslovanske kinoteke bila svečana otvoritev 8. Revije sodobnega slovenskega filma, Dnevi slovenskega filma DSF 2022, katere umetniški direktor je Dragomir Zupanc.

Svečanosti sta se v imenu Veleposlaništva Republike Slovenije udeležili gospa Goranka Krošelj, zamestnica veleposlanika in gospa Irena Herak, svetovalka za kulturo, v imenu Ministrstva za kulturo Republike Slovenije gospa Tatjana Stibilj, podsekretarka za filmski arhiv. Na otvoritvi so bili tudi znani umetniki iz sveta filma, režiserja Karpo Aćimović Godina in Želimir Žilnik, Bojan Labovič, direktor slovenskega filmskega festivala ter številni člani in prijatelji Društva Slovencev v Beogradu – Društva Sva.

Na začetku je vse prisotne pozdravil gospod Marjan

Vujović, upravnik muzeja Kinoteke, formalni gostitelj Revije DSF 2022. V imenu organizatorja je goste pozdravil Saša Verbič, predsednik Društva Sava ter se je zahvalil vsem, ki so pomagali v organizaciji in realizaciji tega projekta.

V imenu Ambasade Republike Slovenije je prisotne nagovorila gospa Goranka Krošelj, namestnica veleposlanika Republike Slovenije.

Po uvodnih nagovorih je Revija slovenskega filma svečano odprl gospod Želimir Žilnik, režiser.

Film, kateremu je podeljena čast za otvoritev Revije je bil „Orkester“ avtorja Matevža Lužarja, prvonagrajeni film z letošnjega festivala v Portorožu, katerega je publika pozdravila z aplavzom.

Saša Verbič

RETROSPEKTIVA FILMOV KARPA AČIMOVIČA GODINE

V Jugoslovanski kinoteki se je 6. 12. 2022 začela *Retrospektiva filmov Karpa Ačimoviča Godine*, znamenitega jugoslovanskega in slovenskega režiserja, direktorja fotografije, snemalca ter montažerja.

Program Retrospektive se je začel s predvajanjem

filma *Okvir za nekoliko slik* Dragomirja Zupanca, ki je posvečen Karpu Ačimoviču Godini. Po predvajanju filma je bila v dvorani Jugoslovanske kinoteke odprta fotografska razstava o liku in delu Karpa Ačimoviča Godine, ki so se udeležili njegova ekscelencja gospod Damjan Bergant, ambasador Republike Slovenije, Jugoslav Pantelić, direktor Jugoslovanske kinoteke, režiser Lord Zafranović ter številne druge osebnosti iz sveta filma.

V drugem delu programa je Jugoslav Pantelić, direktor Jugoslovanske kinoteke, podelil Zlati žig Jugoslovanske kinoteke, najvišje priznanje, ki ga ta institucija kulture podeljuje najzaslužnejšim ustvarjalcem filmske umetnosti. Sledila je projekcija vložkov iz filmskega opusa Karpa Ačimoviča Godine. Na koncu je potekala okrogla miza, ko sta se z avtorjem pogovarjala Dragomir Zupanc, režiser in pobudnik tokratne retrospektive, ter snemavec in montažer Vladimir Šojat.

Prevod: Katarina Zelenović

ZAHVALE VOLONTERJEM

Predstavitel knjige *Krožno gospodarstvo* prof. Đorđa Mitrovića v Društvu Sava

Društvo Slovencev v Beogradu – Društvo Sava je 19. 10. 2022 gostilo izjemen dogodek, predstavitev knjige *Krožno gospodarstvo* prof. Đorđa Mitrovića. Avtor knjige je redni profesor na Ekonomski fakulteti Univerze v

Beogradu in član Društva Sava. Promocije knjige so se udeležili tudi soavtorica dr. Biljana Pešalj, številni gosti s področja gospodarstva in člani omenjenega Društva.

Saša Verbič

Prevod: Tamara Petrović

Kitajska skozi objektiv Mine Prokić

V sredo, 5. oktobra 2022, so v prostorih Društva Sava odprli razstavo fotografij o Kitajski avtorice Mine Prokić.

Članica Društva Slovencev v Beogradu Mina Prokić je v tej daljni državi ostala več kot šest let in tem delala kot profesorica angleščine. V tem času ji je strast do fotografije in vizualnih umetnosti uspelo združiti s pustolovskim duhom, ki se ga zlahka prepozna v njeni želji po nenehnem potovanju, spoznavanju novih krajev, kulture in ljudi.

Z bivanjem v različnih mestih na Kitajskem je

postopoma spoznavala pokrajino te zanimive države – njeno arhitekturo in urbana območja, pa tudi čudovito naravo, ki jo ta država premore. Na njenih fotografijah lahko opazimo željo, da bi nam približala ta dva vidika Kitajske – na eni strani njeno sodobnost in tehnološki napredek, na drugi pa čarobno nedotaknjeno naravo, ki izžareva moč svoje vrste.

Če vas zanima »spoj na videz nezdržljivega«, kot denimo kako je mogoče, da urbanizem in narava sobivata, obiščite to razstavo in spoznajte Kitajsko skozi objektiv Mine Prokić.

Mina Prokić se je rodila leta 1988 v Beogradu, kjer je končala gimnazijo in Filološko fakulteto. Hkrati je obiskovala filmsko šolo »Kvadrat«, ki je spodbudila njeno željo po izražanju skozi vizualno umetnost, film in fotografijo. Ker se je odločila razvijati ta del svoje osebnosti, je odšla v Anglijo, v Bristol, kjer je magistrirala iz filmskih študij na bristolski univerzi. Poleg pridobitve akademske izobrazbe se je uspešno ukvarjala tudi s športom – sabljanjem.

Tijana Velikinac

Prevod: Lidija Čolić

GOSTOVANJE LJOBE JENČE

Lektorat slovenščine s Filološke fakultete Univerze v Beogradu je v okviru projekta *Svetovni dnevi slovenske literature*, ki ga že leta izvaja Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik, ter v sodelovanju z Društvom Slovencev Sava gostil Ljubo Jenče, slovensko pevko, pravljničarko, zbirateljico, voditeljico vokalnih in pripovedovalskih delavnic.

Umetnica se več kot tri desetletja posveča raziskovanju in zbiranju ljudskega blaga. Ljudske pevce in pripovedovalce zgodb spodbuja, da ohranjajo izročilo, mlade ljudi in pedagoške delavce poučuje o pomenu človeškega glasu za umetnost in tudi za zdravje. Gostovala je širom sveta, od Himalaje do New Yorka, Avstralije in Afrike do Argentine. Ljubi naravno akustiko in naravni glas. Prejela je posebno omembo strokovne komisije evropskega Združenja za kulturno dediščino »Europa Nostra« za izvedbo projekta prenosa izročila na mladi rod *Mladi čuvarji izročila* (2017) in medaljo predsednika Republike Slovenije za zasluge (2015). Izdala je več glasbenih zgoščenk, knjig, sodelovala je v filmih ter televizijskih in radijskih oddajah.

V sredo 30. 11. 2022. je bil v Društvu Sava na Terazijah organiziran komentirani koncert z naslovom *Slovenske junakinje in junaki v literaturi in ljudskem izročilu*. Gostja je zbranim predstavila nekaj najbolj znanih slovenskih ljudskih

pesmi, med katerimi so bile *Desetnica*, *Lepa Vida* in mnoge druge. Poleg petja je vsako pesem tudi razložila in občinstvo spodbudila, naj se ji pridruži pri njenem izvajanju. Ljuba Jenče je svet pesmi pričarala tudi z udarjanjem na gong in zelo nenavadnim igranjem na kamne. V prostorih društva je zavladalo izredno sproščeno in prijetno vzdušje.

Naslednji dan, 1. decembra, se je zabava z gospo Ljubo nadaljevala. Zvečer smo bili gosti hkrati tudi udeleženci čudovite delavnice petja in pripovedovanja. Delavnica z naslovom *Kralj Matjaž je imel ptico* se je začela s pripovedovanjem naše gostje ter medsebojnim pogovorom na teme, ki nam jih je spretno zastavila, da bi nas spodbudila k razmišljanju in uporabi slovenskega jezika. Zatem smo vsi skupaj zapeli slovenske narodne pesmi, kot so *Lisica ta falafala*, *Daj nam Bog* in druge. Gospa Ljuba je pripovedovala tudi o tem, kje in zakaj so se v preteklosti te pesmi največkrat prepevale ter kako jih je sama odkrivala po Beli Krajini ter drugje po Sloveniji. Ob koncu večera je na željo vseh zbranih še enkrat zaigrala na gong in kamne. Gostja je večer zaključila z zahvalo udeležencem in poudarila, da smo resnično bratje in sestre ter da je bil prihod v Beograd zanj čudovita izkušnja.

Tamara Petrović in Lidija Čolić,
študentki slovenskega jezika v Beogradu

GOSTOVANJE ZALOŽBE PIVEC

Oktober, mesec knjige smo v Društvu Sava in na Lektoratu za slovenščino na Filološki fakulteti v Beogradu zaznamovali z gostovanjem slovenskih pisateljev iz mariborske Založbe Pivec. Študentom slovenščine in članom Društva so se v dveh nastopih, skozi odlomke iz svojih romanov na zanimiv način predstavili Mirjam Drev, Janja Vidmar in Boštjan Narat.

Mirjam Drev, avtorica šestih pesniških zbirk, je napisala tri romane, prevedla pa jih je več kot sto. Študentom Filološke fakultete se je predstavila z odlomki

iz epistolarnega romana *Od dneva so in od noči*, ki je bil nominiran za prestižno literarno nagrado Kresnik. Janja Vidmar, znana slovenska pisateljica za mlade, je avtorica številnih scenarijev za otroške oddaje, katere dela so prevedena na več jezikov. Predstavila je svoja dva potopisna romana, *Niti koraka več* in *V koraku z volkom*, Boštjan Narat, filozof, kantavtor, pisatelj, znan po svojih glasbeno-scenskih nastopih, pa je prebral odlomek iz romana *Partija*, in sicer sceno o dveh pesnikih v ringu.

Maja Đukanović

UČIMO SE SLOVENSKO

MOJI ŠTUDENSKI DNEVI V EINDHOVENU

Ime mi je Lana Stefanović in sem rojena v Torontu, v Kanadi, kjer sem živela s svojo babico, rojeno Ljubljankanko. Ime ji je Dragomira Novak (kasneje Stefanović) in zaradi nje sem želela izvedeti več o Sloveniji ter postati članica društva Sava.

Članica sem že skoraj eno leto in trudim se, da sem aktivna, kadarkoli sem v Beogradu, in da na vsak način doprinesem k delu. S tem povodom vam želim na kratko opisati moje študentske dni v Eindhovenu.

V Beogradu sem zaključila srednjo fizioterapevtsko šolo in nadaljevala študij fizioterapije na Nizozemskem. Nizozemska je znana po odličnem študijskem programu za fizioterapijo, na katerega se vpisujejo študenti s celega sveta, zato sem se odločila tu študirati. V tretjem in četrtem letu fakultete bom imela priložnost izbrati, kje bom opravljala prakso, ki bo trajala nekaj mesecev, in načrtujem, da bo to Slovenija.

Nizozemska je majhna država, v približno 2 urah jo lahko prehodite po dolgem in v enakem času počez. Kot tako majhna država je vseeno druga na svetu po izvozu kmetijskih proizvodov, takoj za Združenimi državami

Amerike. Na Nizozemskem je kmet bog. Eindhoven je peto mesto po velikosti v provinci Severni Brabant na jugu Nizozemske. Znano je kot center tehnologije in oblikovanja, hkrati pa je rojstno mesto Philips elektronike. Philipsov muzej sledi zgodovini oblikovanja podjetja. V bližini se Van Abbemuseum osredotoča na umetnost in oblikovanje ter je eden od najpomembnejših evropskih muzejev moderne in sodobne umetnosti. Zbirka vključuje dela Picassa, Chagalla, Kandinskega, El Lisickega ... Eindhoven je znan po svojem inovativnem značaju, ki prekipeva od ustvarjalnosti in tehnološke inovacije. Njegova zgodovina je v veliki meri povezana z elektronskim podjetjem Philips.

Nizozemci so na splošno ljubeznivi in lep narod, s tipičnim fizičnim izgledom belopoltega obraza in svetlih las. Z Nizozemci se pozdravljate samo

z rokovanjem, v komunikaciji pa so zelo direktni. Njihovo komuniciranje je izredno neposredno in pretirana vljudnost je pogosto obravnavana kot nezanesljiva, ker lahko pomeni pomanjkanje direktnosti. Nizozemci se prav tako v glavnem izogibajo pretiravanju in pogosto zmanjšujejo izjave in komplimente.

Najbolj znane jedi so Poffertjes in bitter bollen. Poffertjes so majhne palačinke, pečene v železni ponvi, ki jih tradicionalno postrežejo z raztopljenim maslom in posute s sladkorjem v prahu. Bitter bollen so kroglice, narejene iz raguja in pohane ter pečene v cvrtniku. Postrežejo jih z gorčico ali omakami. Dobro se podajo k pivu in v Holandiji imajo različne vrste piva, kot so alkoholna in brezalkoholna, bela, črna, sadna, pšenična ...

Vreme je nepredvidljivo. V Eindhovenu so poletja prijetna in delno oblačna, zime pa zelo hladne, vetrovne in v glavnem oblačne. Iz minute v minute se izmenjujeta dež in sonce.

Šport je na Nizozemskem navada in potreba. Predvsem zaradi tega, ker so kolesa osnovno prevozno sredstvo,

pa tudi ker obstaja kultura rekreacije v stilu zdravega življenja.

Prvi problem, na katerega naletite kot novi državljani Nizozemske, je iskanje sobe/stanovanja. Namreč, v Eindhovenu in po celi Nizozemski je problem »housing«. To nas navaja k zaključku, da so stanovanja draga. Sistem izobrazbe je tukaj takšen, da je šolsko leto razdeljeno po kvartalnih in so tako izpiti na vrsti približno vsakih deset tednov. Razen fakultetnih obveznosti se od lani učim še nizozemščino in načrtujem, da se naučim tudi slovenski jezik, ker si želim nekoč živeti in delati v Sloveniji. Ob vseh obveznostih delam tudi v restavraciji, da bi dopolnila svoj proračun.

Zabava za nas mlade je v Eindhovenu dobra, mesto ima veliko kavarn in klubov in predvsem v prostem času grem s svojo družbo, ki je raznolika, ven, da se sprostimo od obveznosti.

To je bila moja zgodba o prvih zrelih, samostojnih korakih v življenju, ki so se zame začeli na Nizozemskem, vsekakor pa upam, da bom imela priložnost izkusiti življenje v Sloveniji,

saj je to moja velika želja, sploh glede na to, da mi je babica veliko povedala o svojem otroštvu v središču Ljubljane in takratnem načinu življenja, vem pa tudi to, da je Slovenija lepa dežela. Trudim se izvedeti čim več in ob vsaki priložnosti obiskati svoje sorodnike.

Upam, da sem vam uspela vsaj malo približati življenje neke študentke z velikimi sanjami in načrti.

Lana Stefanović

Prevod: Katarina Zelenović

Z LEPIMI POZDRAVI IZ KOSTOLCA

Že tradicionalno je naša mala in složna družina Društva Sava iz Kostolca organizirala svojo zadnjo uro učenja slovenščine v tem koledarskem

letu v svečanem duhu in dobrem razpoloženju.

Na začetku druženja smo spoznali običaje, pomen in lepoto prihajajočih

praznikov. Učiteljica nam je pričarala žive slike verno ohranjene tradicije praznovanja v Sloveniji. Potem smo skupaj zapeli pesem Dan ljubezni (Pepel in kri) in se spominjali časov, ko je nastala. Mlajši so se nasmihali, a mi, malo manj mladi smo uživali v nepozabnih spominih, ki jih je budil v nas tekst pesmi. Ker, kot je nekdo že rekel, glasba je edina umetnost, na katero nikoli ne pade prah.

Bilo nam je prijetno, bili smo veseli, manjkala pa ni niti bogata pogostitev, ki smo si jo pripravili, in slovensko peneče vino. Čisto malo! Za zdravje in na praznik. Živeli!

Srčen pozdrav in srečni prazniki!

Dragana Knežević,
Kostolac

VTISI S KONCERTA LJUBE JENČE

umetnosti in prelepa interpretatorka ljudskega spomina. Koncert je bil majhno, a toplo potovanje skozi preteklost naših prednikov. Ustvaril je neizbrisen občutek prvinske varnosti. Ustvarjalka nam je kot neka dobra vila odkrila bogastvo narodne poezije. S svojim čistim glasom je večje v različnih narečjih v nas prebudila sladke spomine, s pomočjo glasbil, ki jih je uporabila, pa nas je popeljala od morskih globin do nebeškega svoda med zvezde.

Cel avditorij je pel z njo. Vsi kot eno bitje, ki skupaj z Ljubo, skozi besedo in zvok, obuja in ohranja svojo bogato zapuščino.

Hvala prijateljem, hvala Ljubi Jenče ... večer je bil stkan za večni spomin.

Dragana Knežević,
Kostolac

Sreda. Krasen večer. Srečali smo se stari prijatelji. Člani DS Sava iz Kostolca smo organizirali obisk matičnega društva v Beogradu. Razlogi so bili različni: administrativne zadeve,

pridobitev informacij ...

A najlepši namen je bil prisostvovati koncertu pripovedovalke in pevke Ljube Jenče. Ljuba je vztrajna raziskovalka ljudske pesniške

MARTINOVANJE

"Prišel bo svet Martin, iz mošta bo delal vin, on ga bo krstil, jaz ga bom pil."
(ljudski pregovor)

samega konca praznovanja. Pesmi so prisotnim obudile lepe spomine, tako da smo kmalu lahko slišali nekaj zanimivih dogodivščin iz domovine Slovenije.

Poleg neizogibnega vina so bile na voljo tudi različne sladke in slane poslastice, ki so nam jih pripravile naše članice. Vse specialitete so bile domače in nikogar niso pustile ravnodušnega. Ena izmed njih je bila prvovrstna kranjska klobasa iz »Viršlomobila« – mesta, znanega po najboljših hrenovkah. Seveda je tik ob njej na mizi stala tradicionalna potica, s katero nas je navdušila gospa Tanja Baltić.

Praznik svetega Martina, priljubljenega vinskega svetnika, smo tudi letos tradicionalno zaznamovali v prostorih Društva Sava v Beogradu. Idealna priložnost, da srečate nekaj dragih ljudi in poklepetate ob kozarcu dobrega vina. V takšnem razpoloženju smo se člani društva in številni prijatelji že od 18. ure naprej začeli zbirati v naših prostorih na Terazijah. S seboj smo prinesli dobro voljo, prijetno druženje pa je trajalo do večernih ur.

Na samem začetku je vse prisotne pozdravil Saša Verbič. Del programa je zapolnila tudi glasbena skupina, ki je večeru dala poseben ton in katere pesmi smo poslušali do

Ob dobrem vinu, okusni hrani in pesmi je čas hitro minil, vendar je bil kakovostno zapolnjen. Družili smo se, srečali nekaj starih članov, ki jih že dolgo nismo videli, spoznali pa tudi nove. Drug drugega smo usmerjali na delavnice in programe ter izmenjali ideje o nekaterih potencialno prihodnjih vsebinah.

Krst vina v Društvu Sava je vedno poseben in vesel dogodek za vse prisotne. Kot vsak praznik je tudi martinovanje posvečeno ohranjanju slovenske kulture in običajev, pa tudi ohranjanju medsebojnih vezi med Slovenci v Beogradu. To je še posebej pomembno, glede na to da je slovenska narodna manjšina med najmanjšimi v Srbiji.

Majda Sušnik

Prevod: Julijana Slavković

POJOČA DRUŽBA

NASTOP POJOČE DRUŽBE V NOVEM SADU

Ansambel *Pojoča družba* je imel 19. novembra 2022 priložnost nastopiti na festivalu, ki že leta tradicionalno združuje slovenske zборе iz zamejstva in širše. Koncert je potekal v novosadski Sinagogi, enako kot prejšnja leta. Tokrat smo se predstavile v malo večjem številu kot lansko leto, saj se je veliko stalnih članic po covid pandemiji končno vrnilo v zbor, bogatejši pa smo tudi za več novih. Zbor je tokrat vodila korepetitorica in druga dirigentka *Pojočne družbe* Angelina Živanović, ki se je zaradi okoliščin že tretjič predstavila občinstvu tega festivala.

Poleg običajnega programa smo premierno predstavile pesem *Rasti rasti rožmarin*. Po uspešnem nastopu se je druženje nadaljevalo v znani gostilni *Vojvodina*.

Višnja Dimitrijević

Prevod: Tamara Petrović

NASTOP V SUBOTICI

Konec septembra 2022 je *Pojoča Družba* že desetič nastopila v Subotici, na festivalu, ki tradicionalno združuje

slovenske pevske zборе iz zamejstva. Ker festival poteka takoj po poletni pavzi, smo se predstavile v nekoliko

manjši zasedbi od tiste, ki je trenutno štejeemo.

Koncert je tako kot prejšnja leta potekal v znameniti *Mestni hiši* v Subotici in res je velika čast dobiti priložnost za nastop na takšnem mestu.

Poleg tradicionalnih slovenskih pesmi, ki predstavljajo glavno in nekakšen zaščitni znak našega repertoarja, se je tokrat *Pojoča Družba* predstavila s pesmijo *Mlade oči*, ki spada v domeno popularne glasbe, ki jo v prihodnosti nameravamo v večji meri vključiti v naš repertoar.

Višnja Dimitrijević

Prevod: Tamara Petrović

10. EKUMENSKI FESTIVAL CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

Pojoča družba je že vrsto let dobrodošla gostja na *Ekumenskem festivalu cerkvenih pevskih zborov*, ki že več kot deset let poteka v zemunski cerkvi Marijinega vnebovzvetja pod pokroviteljstvom Ministrstva za vere, organizira pa ga župnik Jozo Duspara.

Koncert je potekal 16. oktobra 2022, na njem pa je sodelovalo deset zborov – pravoslavnih, rimskokatoliških in protestantskih. Koncerta so se udeležili številni duhovniki, med njimi tudi beograjski nadškof monsinjor Stanislav Hočevar.

Kljub temu da gre za festival, ki

združuje predvsem cerkvene zборе (vseh krščanskih veroizpovedi), katerih glavna funkcija je petje pri bogoslužju, je Pojoča družba edini posvetni pevski zbor, ki že leta dopolnjuje festivalski program. Čeprav cerkvena glasba ni glavna posebnost našega pevskega zbora, vsakič damo vse od sebe, da se predstavimo z izvirno izvedbo, ki vključuje bisere slovenske cerkvene glasbe, pa tudi najlepše pravoslavne cerkvene pesmi.

Višnja Dimitrijević
Prevod: Srđan Todorov

NASTOP GLASBENE SKUPINE IZTOK

Glasbena skupina Društva Sava Iztok, ustanovljena konec leta 2020 na pobudo Ivana Praznika, priteguje vedno več članov in ima svoje prve priložnostne nastope. V sredo, 28. decembra so z nooletnim koncertom razveselili uporabnike in zaposlene v domu za starejše občane Alta Vista Senekta v naselju Bežanijska kosa. Tanja Vrbnik Brkić, Ivana Stefanović, Milena Dostanić, Dušan Milović, Boris Seničar in Ivan Praznik so v prazničnem vzdušju zaigrali in zapeli vrsto znanih melodij, takoj po prvih notah pa se jim je priključila tudi hvaležna publika. Člani Društva Sava, ljubitelji glasbe, so naredili pravo nooletno zabavo, na obraze uporabnikov pritegnili nasmeh, srca pa izpolnili z veseljem.

Maja Đukanović

OTROŠKI KOTIČEK

OBISKALI SMO KOČEVJE

Učenci DPS v Srbiji smo v okviru letošnje ekskurzije v Slovenijo odpotovali v Kočevje. 42 učencev iz Subotice, Novega Sada, Rume, Gudurice, Smedereva in Beograda je bivalo pri vrstnikih, učencih OŠ ob Rinži in dijakih Srednje šole in gimnazije Kočevje. Pri mladih iz Kočevja in okolice smo preživeli 4 nepozabne dni.

Ob prihodu nas je čakala topla dobrodošlica, sprejeli so nas prijazni domačini in otroke odpeljali na svoje domove. Naslednji dan so učenci sodelovali pri pouku, v razredu svojega vrstnika. Za goste je bil pripravljen kulturni in zabavni program. Popoldan so mladi preživeli v družbi gostiteljev. Tretji dan poti smo se vsi skupaj sprehodili

skozi Kočevje. Ogled mesta je pripravil Pokrajinski muzej Kočevje. V poznih popoldanskih urah pa smo si ogledali še Festival folklorne in petja. Jutro pred odhodom smo se hvaležni poslovili od družin gostiteljic in vodstva šol. Preko Ljubljane, kjer smo se ustavili na Prešernovem trgu, smo se polni lepih doživetij in bogatih vtisov zvečer vrnili v Srbijo.

Ekskurzijo so finančno podprli na Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu, Društvo Slovencev Sava Beograd, starši učencev DPS in starši gostitelji ter OŠ ob Rinži in Občina Kočevje.

Učitelji DPS v Srbiji

Nekaj otrok in njihovih staršev o ekskurziji v Kočevje napisalo svoje vtise.

OTROCI

Najbolj všeč mi je bilo v šoli. S prijateljico sem bila v njenem razredu pri pouku. Šola v Sloveniji je drugačna od srbske. Delali smo zapestnice in se igrali na igrišču. Še bi šla v Kočevje, bilo mi je prav lepo.

Lena

Izlet v Slovenijo je bil zelo zanimiv. Najbolje je bilo v šoli. Profesorji in dijaki so bili prijetni in veseli. Družina gostiteljica se je potrudila, da mi ni bilo dolgočasno. Razkazali so mi Kočevje in Ljubljano.

Ksenija

Najbolj mi je bila všeč družina, pri kateri sem bival. Kočevje je malo mesto, a zelo lepo.

Đorđe

Gostitelji so se zelo skrbeli za nas in naredili vse, da nam bi bilo lepo. Peljali so me v Ljubljano in na morje. Hvala.

Srđan

Moja doživetja v Sloveniji so nepozabna. S sestro sva bili nameščeni pri isti družini. Zelo so se trudili, da nama ugodijo in da se počutiva kot doma. V soboto so naju odpeljali na ogled Ljubljane. Obiskali smo Muzej eksperimentov

in Ljubljanski grad. Poskusili sva tradicionalne slovenske jedi. Najlepša hvala družini za tople sprejem. Navdušeni sva nad naravno lepoto Slovenije in prijaznostjo Slovencev.

Maša in Jovana

STARŠI

Moja otroka sta še danes pod velikim vtisom obiska v Kočevju. Vrnila sta se polna lepih doživetij. Sam sem hvaležen družini, ki ju je gostila, šoli in organizatorjem.

Šerifović

Ekскурzija v Slovenijo je našima dekletoma veliko pomenila. V Slovenijo sta potovali prvič. Vrnili sta se vznemirjeni nad lepotami Slovenije. Vse jima je bilo lepo: narava, ljudje, mesta ... Hvala vsem, ki so jima omogočili pot in delili z njima lepa doživetja.

Milošević

Ekскурzija je bila odlično organizirana. V Sloveniji so otroke pričakali vrstniki, starši, direktorja šole. Vse je bilo prisrčno. Otroci so spoznali slovenski šolski sistem in mojima se je zdelo, da je drugačen, boljši. Spoznala sta nove prijatelje in bila deležna lepih novih doživetij.

Popović

KAMIŠIBAJ DELAVNICE ZA OTROKE

To jesen smo začeli z novim projektom namenjenem otrokom starosti 5-11 let, ki se imenuje Kamišibaj – učenje slovenskega jezika skozi zgodbe in pravljice, avtorice Ivane Mandić. Kamišibaj je tradicionalna tehnika pripovedovanja, ki poteka z Japonskega, je umetniška oblika pripovedovanja zgodb ob slikah na majhnem odru. Delavnice vsebujejo tudi likovni, glasbeni in igralski segment, skozi katere otrok izrazi naučeno celoto. S projektom se želi dodatno podpreti promocija učenja slovenskega jezika za otroke, v obliki delavnic, na katerih bo uporabljen kamišibaj, kot didaktično sredstvo v učenju tega jezika. S temi delavnicami nadaljujemo tudi v naslednjem letu 2023.

Ivana Mandić

DOBRODOŠLI MED NAMI!

Vsaka skupnost ima svoje praznike, ki se jih njeni pripadniki že vnaprej veselimo – spomladi slavimo ženske in mame, poleti obletnico ustanovitve društva, jeseni dobro letino, pozimi pridne otroke in še toliko drugega. Vmes pa se vsako leto zgodijo še mnogi drugi veseli, srečni dogodki, kakršni so tudi rojstva otrok, novih članov društva. Ker skupne sreče ni nikdar preveč, tokrat uvajamo novo rubriko Biltena, v kateri prisrčno pozdravljamo prihod novih ljudi na ta svet in med nas.

22. maja 2022 se je rodil NIKOLA VIŠIČ, zdrav in vesel fantek. Želimo mu vse najboljše in iz srca čestitamo njegovima staršema BILJANI STOJANOVIČ-VIŠIČ in ELVISU VIŠIČU.

24. 11. 2022 se je rodil VALENTIN VITEZOVIČ, zdrav in vesel fantek. Želimo mu vse najboljše in iz srca čestitamo njegovima staršema VIŠNJI DIMITRIJEVIČ in MIHAJLU VITEZOVIČU.

Če je tudi vaša družina obogatila novo bitje, vas pozivamo, da nam to sporočite, da se bomo lahko veselili z vami.

OBISKAL NAS JE SV. MIKLAVŽ

V Društvu Slovencev Sava nas je obiskal prvi od treh dobrotnikov. Najmlajši otroci, ki obiskujejo dopolnilni pouk slovenščine in njihova mentorica Ivana Mandić, avtorica projekta Kamišibaj – učenje slovenščine skozi pravljice in kamišibaj, so nam krajšali čakanje njegovega prihoda

s kratko igrico v gledališču kamišibaj. Vznemirjenje ob prihodu sv. Miklavža je bilo veliko. Prav vsi pridni, veliki in mali otroci so dobili darilo. Ker je imel svetnik še veliko napovedanih obiskov, ni ostal dolgo, a obljubil je, da nas ponovno obiše naslednje leto.

Tatjana Bukvič

PRAZNIČNA DELAVNICA ZA OTROKE - NOVOLETNI OKRASKI

Delavnica, ki smo jo izvedle v začetku decembra, je bila namenjena ozaveščanju otrok o pomenu recikliranja in uporabi recikliranega materiala za izdelavo novoletnih okrasov. Mlajšim učencem smo želele pred-

staviti, da odpadni material ni le za odpad v za to predviden zabojnik, temveč ga lahko predelamo v nek nov izdelek, mu damo nov pomen in mu na ta način podaljšamo rok trajanja.

Ni potrebno vsega kupiti, veliko novega lahko naredimo od stvari, ki jih sicer zavržemo. Za izdelavo okrasov smo porabili kartonski del straniščnega papirja, stare časopise,

že uporabljen okrasni papir, papirne krožnike, plastične slamice ... Izdelki so lep dokaz našega us-

tvarjanja za vse, ki obiskujemo prostore v DS Sava, a nam, izvajalkam je posebno zadovoljstvo tudi kreativno

ustvarjanje otrok in njihovo veselje. Tanja Baltić, Jelena Mraović in Desanka Stefanović

TRADICIONALNI SLOVENSKI ZAJTRK

V okviru vseslovenskega projekta Dan slovenske hrane je tudi predstavitev Tradicionalnega slovenskega zajtrka. Namen projekta je ozaveščati mlade o pomenu domače pridelave živil in uživanja zdrave hrane. Slogan letošnjega

Tradicionalnega slovenskega zajtrka je bil »Zajtrk z mlekom- super dan!«. Najmlajši učenci DP slovenščine v DS Sava so ga obeležili tradicionalno s črnim kruhom, maslom, medom, mlekom in sadjem.

Tatjana Bukvič

JEZIKOVNI KOTIČEK

Jêzik, jezîka, jezîku, jêzik, o jezîku, z jezîkom...

Dva jezîka, dveh jezîkov, dvema jezîkoma,
dva jezîka, o dveh jezîkih, z dvema jezîkoma

Trije jezîki, treh jezîkov, trem jezîkom,
tri jezîke, o treh jezîkih, s tremi jezîki

Skratka: jezikovni kotiček

Zakaj nastajajo neologizmi?

Novе besede se pojavljajo ob nastajanju novih stvari, ki jih moramo poimenovati, ta poimenovanja pa nato spontano preidejo v rabo ali pa ne.

Jezik je živa tvorba, ki se nenehno spreminja. V prav vsakem jeziku vedno znova nastajajo nove besede in z njimi se srečujemo vsak dan. Vanj vstopajo nove besede (*novotvorjenke ali neologizmi*), druge izginjajo ali se uporabljajo zelo redko (*arhaizmi*), a tudi z raziskovanjem rabe in odličnim poznavanjem različnih družbenih dejavnikov, ki vplivajo na jezik, težko napovemo, katere novotvorjenke bodo prej postale del jezika kot druge (pa tudi, katere od tujih oblik se bodo podomačile in katere ne). Tvorba novih besed je ena od temeljnih sposobnosti vsakega jezika, besedotvorje pa je tista jezikoslovna veda, ki raziskuje vzorce, po katerih nastajajo nove besede. Eden od avtorjev nekaterih novotvorjenk je prof. dr. Jože Toporišič, verjetno eden najbolj znanih slovenskih jezikoslovcev, čigar predlogi so bili pogosto kritizirani ali tarča posmeha, saj naj bi slovenske besede želel *prisilno sloveniti*.

Ne pozabimo pa, da je ravno zaradi novotvorjenk jezik prožen in živ.

Neologizmi in njihova vloga

Neologizmi imajo dve vlogi:

- zapolnjevanje praznine (novi pojavi, predmeti...) – npr. beseda *drsnik* v računalništvu
- stilna vloga (poimenujejo nekaj, kar je že poimenovano) – sem bi spadal npr. naš *mesni krof* (običajen hamburger)

Miška: neologizem?

Kot zanimivost: poleg tvorjenja novih besed so zanimivi tudi novi, dodatni pomeni besed. Na pomenskem področju se lahko spremembe v jeziku zgodijo bliskovito.

Samo pomislite na besedo *miška*. Še pred dvajsetimi leti smo jo uporabljali zgolj kot *pomanjševalnico za žival*, danes pa zagotovo prevladuje miška kot *računalniški dodatek*.

Kaj menite o spodaj naštetih predlogih? Njihov avtor je g. Uroš Ferrari Stojanovič. Vas zgolj nasmejijo ali se vam kateri od novih predlogov zdi celo bolj smiseln od besede, ki ste jo navajeni uporabljati?

- paintball — barvomet
- sendvič — zloženec, rezinec
- rafting — rekanje
- kreker — hrustopek
- spam — nadlež, gnjav
- mobitel — nosiglas
- radio — glasoval
- film — slikopis
- fotografija — svetlopis
- avtobus — mnogovoz
- avtomobil — samovoz
- statistika — štetstvo

Imate kakšen predlog za neologizem, ki bi lahko nadomestil besedo »televizija«?

Prevzeto s spletne strani www.leemeta.si

Priredila: Danijela Stojnič

SLOVENSKE NARODNE JEDI

Predstavljamo slovenske narodne jedi, ki so po etnoloških virih in podatkih sestavni del materialne kulture slovenskega naroda oz. del naše kulturne dediščine. Po nastanku, pomenu in značilnostih, te jedi razlikujemo od danes, pogojno povedano, splošno bolj znanih sodobnih receptov meščanske in internacionalne kuhinje. Neredko so posamezne narodne jedi nastale v zvezi z različnimi ljudskimi običaji in praznovanji. Jedi bodo predstavljene po slovenskih pokrajinah kjer so nastale, kadar je o tem dovolj gotovih krajevnih virov. Prizadevali si bomo v vsakem primeru slediti avtentičnosti receptov, čeprav posamezni tudi ne bi bili popolnoma v skladu s sodobnimi zahtevami zdrave prehrane.

Telečja rebrca v limoninem soku

Sestavine: 2kg telečjih reber, sol, 3 dag kaper, 13 dl olja, sok dveh limon

Telečja rebrca, zrezana na porcije, nasekamo, osolimo, pomažemo z oljem in denemo v kozico. Polijemo še z vročim oljem in rumeno zapečemo. Nato meso obilo pokapamo z limoninim sokom, potresemo z drobtinami, sesekljanimi kaprami in limonino lupinico. Prelijemo nekaj žlic vode ali juhe in dobro prevremo.

Stročji fižol s smetano

Sestavine: 1 ½ kg stročjega fižola, sol, 5 dag masla, peteršilj, malo moke, 1 dl kisle smetane, malo fižolove vode

Stročji fižol skuhamo v malo vode. Mehkega odcedimo, stresemo v skledo in zabelimo. Na maslo damo sesekljan

peteršilj, ko zadiši, primešamo eno žličko moke, takoj nato dodamo še malo fižolove vode, ko zavre, pa še smetano. Vse polijemo po fižolu. Ponudimo k mesu ali krompirju.

Koruzni tepkanci

Sestavine: mehka koruzna moka, sol, Smetana, jajce, sladkor, zeljni listi

Iz koruzne moke, smetane in jajca zamesimo bolj trdo testo. Z dlanmi "natepkamo" okrogle ploščate hlebčke in jih damo na pomaščene zeljne liste. Zložimo jih v pekač in spečemo. Med peko testo večkrat poškopimo s smetano, zlijemo pa jo tudi med liste. Testo ne sme razpokati. Pečene tepkance posujemo po okusu s sladkorjem. Ponudimo tople.

Pripravila: Danijela Stojnić

IZDELAVA PEKE POTICE

V Društvu Slovencev Sava je v okvirju prazničnih delavnic Tanja Baltić, članica Društva Sava izvedla delavnico peke potic. Z udeležankami je podelila recepturo in slastno potico.

Tatjana Bukvič

VPIS V POSEBNI IMENIK

Vpis v posebni volilni imenik slovenske narodne manjšine v Srbiji

Zakon o nacionalnih svetih narodnih manjšin iz leta 2009 je omogočil vpis v posebne volilne imenike narodnih manjšin v Srbiji. Obrazec za vpis lahko prevzamete na spletnih straneh Nacionalnega sveta in Društva Sava.

Na osnovi Zakona o varovanju osebnih podatkov, ki velja od 1. 1. 2009, je za vpis v posebni volilni imenik potrebno izpolnjeni zahtevek

za vpis **osebno** dostaviti pristojni občinski upravi, kjer imate prijavljeno prebivališče – ob predložitvi osebne izkaznice. Zakon tudi dopušča, da izpolnjen zahtevek skupaj s fotokopijo osebne izkaznice pošljete priporočeno na naslov vaše pristojne občinske uprave. Pristojna občinska uprava bo na vaš naslov v 15 dneh poslala Odločbo o vpisu v posebni volilni imenik. Vpis v posebni volilni

imenik je oproščen plačila administrativnih stroškov.

Z vpisom v posebni volilni imenik se ne izgubijo druge volilne pravice.

Z Odločbo o vpisu v posebni volilni imenik slovenske narodne manjšine se pridobi pravica do udeležbe na neposrednih volitvah Slovenskega nacionalnega sveta, ki so vsaka štiri leta.

PSIHOLOŠKI KOTIČEK

Kako naj nam bo novo (leto) res boljše?

Leto za nami sploh ni bilo lahko. Soočili smo se s še eno vojno, z grožnjami z jedrskim orožjem, z globalno ekonomsko krizo, podražitvami, nadaljevanjem korone, onesnaženostjo in številnimi drugimi stresi in krizami. Občutili smo strah in nemoč, saj se je vse to dogajalo neodvisno od nas in izven naših moči, da nekaj spremenimo. Glede na to, da vse te krize še vedno trajajo, bodo mnogi v novo leto 2023 stopili izčrpani in brezupni, da bo to leto boljše. Na tisto tradicionalno „Srečno novo leto“ dobimo odgovore tipa „upajmo, ampak, težko bo šlo“ in podobno. Zato je smiselno zastaviti vprašanje, ali nam bo sploh lahko boljše, oziroma, ali lahko nekaj storimo, da bo leto zares srečno.

Dobra novica je, da vedno obstaja nekaj, kar lahko storimo. Čeprav nimamo kontrole nad dogajanjem v svetu, imamo kontrolo nad tem, kako bomo gledali na ta dogajanja in imamo kontrolo nad mnogimi vidiki našega vsakdanjega življenja. Seveda, ne obstaja en, splošno veljaven nasvet, kako naj bi živeli bolje, toda psihologija le ponuja določene univerzalno uporabne usmeritve. V prejšnjem besedilu sem pisala o tem, kako pomembno je živeti v skladu z vrednotami in kako priti do smiselnega življenja, katerega je vredno živeti. Danes bom pisala o tem, kako ozavestiti in uresničiti bazične potrebe, saj, takrat ko so one uresničene, smo tudi mi srečnejši in bolj zdravi v vsakem pogledu. Tega ne rečem jaz, pač pa veliko število raziskovalcev in osebnih zgodb tistih, ki so preživeli tudi najtežje in najbolj izzivne trenutke.

Naša najstarejša in temeljna potreba je **potreba po varnosti**. Čeprav živimo v dokaj negotovem in nepredvidljivem svetu, si lahko ustvarimo svoj varen in udoben „mikro svet“, v katerem se bomo počutili dobro in varno, obkroženi z ljudmi, ki nam dajo občutek, da se lahko sprostimo in prepustimo. V zvezi s tem je tudi potreba **po povezanosti in ljubezni**. Osamljenost in pomanjkanje časa za domače sodita med največje izzive v 21. stoletju. Da bi to preprečili, je pomembno najti in ohraniti v naših življenjih ljudi, ki nas ljubijo in ki nam omogočijo, da ljubimo sami sebe; ljudi, ki nas spoštujejo, nam znajo prisluhniti, podpreti in objeti. Potreba po spoštovanju je zelo pomembna potreba, ki je trdno povezana z našo **potrebo po kompetentnosti in avtonomiji**. To pomeni, da je pomembno delati na tem, da smo si blizu, in obenem neodvisni, da so okoli nas ljudje, ki znajo slišati naše ne in spoštovati naše meje, oziroma ljudje, ki nam dovolijo biti mi in nas sprejemajo takšne, kakršni smo. Pomembno je tudi delati na samouresničenju – najti čas za stvari, ki nas zanimajo, se učiti novih veščin in razvijati občutek kompetentnosti ter uresničenosti, ne samo v službi, temveč tudi v hobijih. Pomembno je, da se zabavamo, smejimo in se veselimo, tako velikih, kot majhnih stvari, saj je **potreba po spontanosti in igro** tudi bazična potreba.

Zavest o lastnih potrebah in delo na tem, da jih uresničimo kar se da več, je osnova naše skrbi o sebi in lastnem mentalnem ter fizičnem zdravju. Ne smemo pa pozabiti na to „kar se da več“, saj bomo včasih zmogli prav veliko, včasih pa skoraj nič. Realna pričakovanja od sebe in drugih, spreje-

manje sebe tudi takrat, ko ne gre tako, kot smo si zamislili, je drugi pomemben predpogoj za zdravje. Pomembno je, da se ne preganjamo ne gremo preko trenutnih meja in možnosti, ter da se ne trpinčimo, ko naredimo napako ali omagamo. Tako kot vsa druga živa bitja imamo tudi mi dneve, ko cvetimo in dneve, ko malo uvenemo. Sama vam v letu 2023 želim čim več cvetličnih in sončnih dni, in če bo težko, sprejmite to, se pobožajte in objemite. Zaslužili ste si! Srečno novo leto in vse najboljše!

dr. Tijana Mirović, psihologinja in psihoterapevtka
Prevod: Maja Đukanović

Žalovanje in prazniki

Če med prazniki občutite večjo žalost in bolečino, vedite, da se to ne dogaja samo vam. V letih za nami so ostale žrtve Covid-19, orožnega nasilja in samomorov. Vse tri nevidne sile so vplivale na marsikatero življenje, ob bližajočih se praznikih, pa se občutek izgube še bolj poveča. Čeprav je izguba ljubljene osebe najgloblja izkušnja žalosti, izguba oseb iz naših primarnih vezi je še posebej močna ob praznikih. Skozi življene nam rituali in ustaljene navade dajejo občutek usmeritve, občutek, da imamo zavetje in sidro, medtem ko plujemo skozi leta. Pogosto se tega ne zavedamo, dokler se ne zgodi nekaj, kar jih spremeni ali dokler ne pride do spremembe v družinski dinamiki. Družinski dogodki, skupna potovanja, druženja, načrti so pomembni v življenjskem vsakdanjiku, ampak ko nekoga izgubimo, žalujemo zaradi njegove odsotnosti, hkrati pa uvidevamo da so se vsi pomembni dogodki za vedno spremenili. Veselje in občutek zaščite, ki jih občutimo ob ritualih, so prekinjeni z močnim občutkom žalosti, brezupa in osamljenostjo, pa tudi anksioznostjo, ker je treba najti nov način praznovanja. Raziskave so potrdile, da ljudje ob izgubi razvijejo t.i. „pull and push“ tip žalovanja. To pomeni, da se delno ukvarjamo z aktivnostmi, ki so usmerjene na izgubo, delno pa z aktivnostmi, ki nas vodijo v zacelitev. Žalovanje ni pasiven proces, saj zanj potrebujemo energijo in čustvene zaloge. V procesu žalovanja zaradi izgube, sprožamo dejanja kot so obujanje spominov, gledanje fotografij, odhod v kraje, kjer smo bili z ljubljeno osebo, poslušanje skupne glasbe, če pa gre za prekinitev ljubezenskega odnosa, pa se lahko zgodi, da en od partnerjev še naprej spremlja bivšega partnerja po družbenih mrežah. Pogosto nas pritegnejo stvari in dogodki, ki nas spodbujajo, da občutimo močna čustva, ki so povezana z izgubo, kar lahko izzove celo določen občutek prijetnosti. Tak način prijetnosti, ki je izzvan z močno bolečino in najglobljimi čustvi, ima katarzičen pomen.

Po drugi strani, ljudje istočasno poskušamo najti ravnovesje, tako da razen dejanj, ki so usmerjena na izgubo, usmerjamo svojo pozornost tudi na dejanja, ki nam prinašajo zacelitev, o čemer bo več besed v naslednji številki Biltena.

Prevzeto iz časopisa: „Psychology today“
Priredila Danijela Stojnić, psihologinja

Prokrastinacija

Bliža se čas novoletnih praznikov, med katerimi pogosto pregledamo dosežke preteklega leta in načrtujemo, kaj bomo spremenili v prihajajočem letu. Spisek „To do“ je pripravljen in čakamo na 1. januar. Vendar načrtovano zelo pogosto prelagamo, čakamo na počitnice, zimo, čakamo na naslednji ponedeljek, naslednji mesec ...

Čeprav je večini med odraščanjem svetovano, da »kar lahko storiš danes, ne odlagaj na jutri«, in čeprav se zavedamo, da odlašanje ni koristno, je to pogosta vedenjska oblika. Izogibamo se in odlagamo različne situacije in aktivnosti, ki jih ocenjujemo kot neprijetne, dolgočasne, utrujajoče ... vse tiste, ki motijo naše trenutno ali pričakovano uživanje. Pogosto prelagamo vsakodnevne obveznosti, gospodinjska opravila, učenje, opravljanje izpitov, delovne naloge, morebitne neprijetne pogovore s partnerjem ali prijatelji in še kaj. Pri tem se je treba zavedati, da je občasno odlaganje obveznosti nekaj povsem naravnega in pričakovanega, ko pa odlaganje in izogibanje postaneta ustaljen vzorec vedenja in to bistveno ovira vsakodnevno delovanje ter moti doseganje uspehov na pomembnih področjih, govorimo o problemu prokrastinacije.

Sama prokrastinacija je definirana kot samodejna navada neuporabnega odlaganja pomembnih in časovno določenih aktivnosti na nek naslednji trenutek, dan, teden ... Oseba aktivnost, ki jo odlaga, najpogosteje zamenja z drugo, manj pomembno, a bolj prijetno, npr. namesto da bi pisala projekt, gleda nadaljevanko. Oseba, ki v danem trenutku odloži neprijetno ali dolgočasno aktivnost, ne razmišlja o posledicah svojega vedenja, kar rezultira v sabotiranju njenih lastnih ciljev in kakovosti življenja. Kot omenjeno, obstajajo različni vidiki življenja, v katerih se izraža prokrastinacija, vsem pa je skupno, da je odlašanje dolgoročno škodljivo za človeka (npr. izogibanje delovnim obveznostim lahko povzroči odpuščanje, odlaganje rednih pregledov pri zdravniku pa znatne zdravstvene okvare ipd.).

In zato se pojavlja vprašanje, zakaj ljudje prokrastinirajo, ko pa to s seboj prinese vrsto negativnih posledic.

Najpogosteje odlašanje temelji na filozofiji kratkoročnega hedonizma. Temelji na človekovi predstavi, da mora takoj zadovoljiti lastne želje in čim prej odstraniti ali se izogniti občutku nelagodja. Človek je torej usmerjen k tistemu, kar mu bo prineslo takojšnje zadovoljstvo, pa četudi v škodo dolgoročnih ciljev. Dejavnost, ki je neprijetna, odloži ali se ji izogne in tako oseba takoj občuti olajšanje, dolgoročno pa ji takšno vedenje škoduje, saj jo ovira pri izpolnjevanju ciljev, ki so zanjo pomembni. Zaželena alternativa (h kateri stremimo v psihoterapevtskem procesu) bi bila filozofija dolgoročnega hedonizma, ki pomeni posameznikovo pripravljenost odložiti takojšnje zadovoljitev ali tolerirati kratkoročno frustracijo zaradi dolgoročnega zadovoljstva.

Po drugi strani pa je poleg filozofije kratkoročnega zadovoljstva in spremljajoče nizke tolerance do frustracij eden od razlogov za prokrastinacijo negotovost glede lastne vrednosti, ki se največkrat kaže v perfekcionizmu, strahu pred neuspehom in strahu pred kritiko. To konkretno pomeni, da oseba kaže nagnjenost k izogibanju določenim dejavnostim, ker meni, da bi bilo grozno, če jih ne bi opravila popolno, in da bi neuspeh ali kritika drugih pomenila, da je manj vredna, zato se ji opustitev katerekoli dejavnost zdi najbolj sprejemljiva alternativa. Premagovanje teh težav dosežemo predvsem z delom na sprejemanju samega sebe, ki je pogosto zelo zahteven proces.

Če je torej prokrastinacija postala ustaljen vzorec človekovega vedenja, ki izrazito moti njegovo delovanje, zmanjšuje kakovost življenja in onemogoča doseganje zanj pomembnih ciljev, se je treba po pomoč obrniti na psihologa - psihoterapevta.

Irina Radanović Pešić
psihologinja – psihoterapevtka
Prevod: Lidija Čolić

Vabilo članom Društva Sava za sodelovanje na razstavi »Sentiment«

V okviru Društva Sava pripravljamo razstavo, ki bo predstavila materialno – sentimentalno kulturno dediščino članov društva Slovencev v Beogradu. Na razstavi bodo prikazani predmeti, ki jih imate doma in ste jih kot posameznik ali družina podedovali (dokumenti, družinske fotografije, fotografije domačega kraja, razglednice, izrezki iz časopisov, brošure, ročno narejeni izdelki, predmeti, ki so vam dragi, filmski in video material, originali ali reprodukcije slik slovenskih umetnikov, spominske knjige, dnevniki, kosi oblaci...) ter izhajajo iz Slovenije oziroma so del vaših spominov ali kako drugače povezani z matično domovino.

S tem opusom, to je zbirko spominov, ki so povezani z vam dragimi predmeti, bi na ustrezen muzeološki način predstavili vsakodnevno družinsko in profesionalno življenje vas in vaših najbližjih ter vaše čustveno potovanje skozi osebno in družinsko zgodovino. Člani Odbora za kulturo Društva Sava in Odbora za kulturo Nacionalnega sveta bodo predmete - eksponate, ki jih bodo člani Društva Sava predlagali, dokončno izbrali ter uvrstili na razstavo. Razstava bo pripravljena v skladu s sodobno razstavljalno prakso, kjer se bo na sodoben, interaktiven in kreativen način predstavil material, kjer je vsak predmet prikazan kot »objekt – znamenje« (v smislu beseda in predmet) in obravnavan kot muzejski eksponat.

Če ste lastnik katerega koli od navedenih predmetov in če bi ga začasno odstopili za namene razstave, vas prosimo, da o tem obvestite Odbor za kulturo Društva Sava (drustvosava@gmail.com).

ZNAMENITI SLOVENCIV BEOGRADU IN SRBIJI

Ob 111. obletnici rojstva

Ivan Šoštarić (Jaroslav, 31. december 1911 – Beograd, 8. september 1989) je bil modelar, jadralni letalec, pilot, inženir strojništva in letalstva, konstruktor avionov in jadralnih letal.

Rodil se je 31. decembra 1911 v poljskem mestu Jaroslav, kjer je njegov oče služboval kot veterinar. Po razpadu Avstro-Ogrske monarhije se je družina naselila v Mariboru, najbližje Ljutomeru, kjer so živeli njihovi strici. V Mariboru je Ivo končal osnovno šolo i realno gimnazijo, leta 1929 pa se je vpisal na Fakulteto za strojništvo v Ljubljani. Po opravljenih štirih semestrih je prestopil na nemško višjo tehnično šolo v Pragi (Deutsche technische Hochschule), kjer je leta 1934 diplomiral in nato nadaljeval specializacijo na praškem letalskem oddelku češke Visoke tehnične šole, ki je trajala še tri semestre.

Kot študent se je Šoštarić med poletnimi počitnicami leta 1932 pridružil mariborski skupini za jadralno letalstvo, a je šele kot član Masarikove letalske lige (Masarykova Letecká Liga) v Pragi opravil izpit »A« za jadralnega pilota in hkrati učiteljski tečaj. Ko je leta 1934 njegov starejši kolega B. Cijan diplomiral in odšel v vojsko, nato pa v službo v Zemun, je Ivo kot najizkušenejši jadralec prevzel vodenje šolanja mariborskih jadralcev.

V tem obdobju se je tudi sam izpopolnjeval v jadralnem letenju, zato je šolanje nadaljeval v Jadralnem centru na Blokah, kjer je leta 1934 osvojil značko »B« jadralnega letalstva, zatem pa je na Pohorju leta 1935 osvojil tudi diplomu »C« v jadralnih poletih. Pogoje za srebrno »C« značko je izpolnil leta 1947, ko je letel z jadralnim letalom lastne konstrukcije, imenovanim »Jastreb«. Diplomno pilota motornega letala je prejel leta 1952 v aeroklubu »Franjo Kluz« v Zemunu.

V Mariboru je skupaj s kolegom Humkom delal na projektu jadrnice »Svraka«, ki ga je uresničil pozneje, ko je prišel delat v zemunsko Utvo. Šolanje mariborskih jadralcev je vodil do leta 1936, ko je diplomiral in odslužil vojaški rok v protiletalski enoti topništva v Sarajevu.

Po odsluženi vojski je inženir Ivan Šoštarić delal v vojnem letalstvu v tovarnah letal Zmaj, Utva in Ikarus, Letalski zvezi Jugoslavije in VTC-ju v Vršču. Vso svojo

delovno dobo se je ukvarjal s konstruiranjem jadralnih in drugih tipov letal. V štiridesetih letih plodnega dela na področju letalskih konstrukcij je inženir Šoštarić dodal neizmerljiv prispevek k razvoju jugoslovanskega letalstva, letalske industrije in športnega letalstva. Bil je najplodnejši in najuspešnejši načrtovalec jadralnih letal pri nas.

Projekti avionov

- **Zmaj R-1** – dvomotorni bombnik, delo s prof. D. Stankovom (1937)

- **Zmaj N** – enomotorni šolski dvosed lesene konstrukcije, delo s prof. D. Stankovom (1937)

- **Orkan** – dvomotorni bombnik, delo z inženirjema Momčilovićem in Radijkovićem (1937/38)

- **Vidra** – enomotorni šolski prototip (1940)

- **Avion 213** – enomotorni šolski dvosed (1947)

- **Vihor** – enomotorni šolski dvosed (1948)

- **Avion 213R** – enomotorni šolski dvosed (1950)

- **Avion 522** – enomotorni šolski dvosed (1954)

Projekti jadralnih letal

- **Svraka** – šolsko jadralno letalo lesene konstrukcije, z inženirjem Humkom (1936-1938)

- **Vrabac** – jadralno letalo lesene konstrukcije, projektirano (1939)

- **Ševa** – modificirano jadralno letalo Vrabac (1939)

- **Čavka** – trenajžno jadralno letalo enosed lesene konstrukcije (1940)

- **Jastreb** – projekt lesenega jadralnega letala, izdelan pred drugo svetovno vojno (1941)

- **Jastreb bis** – modificirano jadralno letalo Jastreb lesene konstrukcije, realizirano po vojni (1947)

- **Soko** – akrobatsko jadralno letalo lesene konstrukcije (1949)

- **Roda** – dvosedežno jadralno letalo lesene konstrukcije za šolanje jadralcev (1952)

- **Lasta** – enosedežno visokozmogljivo jadralno letalo (1958)

- **Jadrnica 920** – transportno jadralno letalo (1948–1950)

- **SSV 17** – motorno jadralno letalo (1970)

- **Šole 77** – motorno jadralno letalo (1977)

Viri:

<http://www.vazduhoplovnetradicijesrbije.rs/index.php/biografije/ivan-sostaric>

https://sr.wikipedia.org/sr-el/%D0%98%D0%B2%D0%B0%D0%BD_%D0%A8%D0%BE%D1%88%D1%82%D0%B0%D1%80%D0%B8%D1%9B

[https://sr.wikipedia.org/sr-el/%D0%92%D0%A2%D0%A6_%D0%A1%D0%A1%D0%92-17_\(%D0%BC%D0%BE%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%BD%D0%B0_%D1%98%D0%B5%D0%B4%D1%80%D0%B8%D0%BB%D0%B8%D1%86%D0%B0\)](https://sr.wikipedia.org/sr-el/%D0%92%D0%A2%D0%A6_%D0%A1%D0%A1%D0%92-17_(%D0%BC%D0%BE%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%BD%D0%B0_%D1%98%D0%B5%D0%B4%D1%80%D0%B8%D0%BB%D0%B8%D1%86%D0%B0))

Ivan I ŠOŠTARIĆ
Prevod: Tamara Petrović

SPLETNI PORTAL »SLOKULT.INFO«

SLOKULT.INFO

Slokult.info, platforma za obveščanje in promocijo aktivnosti slovenskih kulturno-umetniških društev v Srbiji, predstavlja prostor za promo-

cijo slovenske kulture in umetnosti prek delovanja društev Slovencev in slovenskih združenj v Srbiji. Portal je namenjen slovenski narodni manjšini v Srbiji in vsem ostalim zainteresiranim za kulturo in umetnost. Slokult.info ponuja možnost za promoviranje in pozivanje javnosti na vse

dogodke, ki jih organizirajo slovenska društva, in promocijo slovenskih umetnikov, ki delujejo in ustvarjajo v Srbiji. Dobrodošla vsa slovenska društva k sodelovanju – naj se dobra praksa daleč sliši. Portal »slokult.info« podpira Nacionalni svet slovenske narodne manjšine.

NA PLANINCAH...

ZELENGORA

Zelengora prostrana gora na jugo-vzhodu Bosne in Hercegovine, je dokaj zelena, čeprav ima vrhove nad 2000m. Od tod ji tudi ime, znana pa je tudi po velikem številu lepih jezer.

Manjša skupina planincev se je popoldan, z minibusom, odpeljala iz Beograda v Bosno in Hercegovino. Pozno zvečer smo prispeli v Etno kamp na bregu reke Sutjeske v dolini Tjentište. Spali smo zelo lepo ob šumenju bližnje reke. Zjutraj pa po zajtrku smo se po makadamski gozdni cesti odpeljali do višine okrog 1.400 m na Zelengori.

Vzpon se je začel v starem bukovem gozdu, toda kmalu smo zapustili gozd in smo se vzpenjali po odprtih zelenicah proti Uglješinem vrhu. Hodili smo skozi travo, ki nam je segala do pasu, vmes je bilo veliko planinskih cvetnic, različnih barv. Ker je bilo le nekaj dreves na vzvalovanih travnikih, se je pogled razprostiral daleč do skalnatih vrhov, ki so nas obdajali.

Kmalu smo zagledali prvo jezero Gornje bare. To pa je bilo obdano še z manjšimi jezери, oziroma mlakami. Bistra voda in veliko sveže, zelene vegetacije.

Od tod se je začel dokaj srtmi vzpon proti vrhu. Steza je skalnata toda vmes je pa bolj redka trava. Uglješin vrh je

visok 1859m, je pa le eden izmed veliko vrhov Zelengore. Z vrha se vidijo številne visoke planote med drugimi vrhovi. Zelo veliki prostor, toda čisto brez kakršne koli hiše.

Spuščanje do jezera Gornje bare je nekoliko bolj nevarno, zaradi drobnih kamnov, ki se kotalijo pod nogami. Nadaljujemo najprej po travnikih, potem še skozi gozd do jezera Donje bare, ki je večje od jezera Gornje bare, voda spet popolnoma čista in vabljiva za kopanje, kar si je nekaj planincev tudi privoščilo.

Obiskali smo še eno razgledno točko, s katere se globoko spodaj vidita kanjon in reka Sutjeska v njem. Prav tam smo

bili namenjeni. Spuščali smo se po zelo strmi gozdni stezici, ki je vijugala mimo dreves in je v glavnem bila označena, na nekaterih mesti pa tudi brez vidne markacije, zaradi česa smo hodili tudi več, kot bi to sicer bilo potrebno.

Vse skupaj smo imeli več kot 1.000 m strmega spusta, kar je za sklepe, posebej kolena, zelo utrujajoče. Ko smo prišli v dolino smo bili v glavnem brez pitne vode, toda tukaj je bila Sutjeska s čisto mrzlo vodo.

Prehodili smo veliko v enem dnevu, a je to bil le mali del prelepe Zelengore.

Branko Zorko